

HOE DE PORCELEINEN HONDJES UIT STRATFORDSHIRE TE ROTTERDAM KWAMEN

DOOR MR. A. DIRKZWAGER

VROEGER zag men ze meer dan tegenwoordig: die ontwapenend lelijke, vertedering opwekkende porceleinen hondjes: op kabinetten of op de richel boven de kookkachel, vlak boven het schoorsteenvaletje. Het waren Maltheser leeuwjes, poedels of spaniels, zwart-wit, soms bruingevlekt, gesierd met een goudkleurige ketting, die, steeds met zijn tweetjes en naar elkaar toegewend zittend, met hun kraalooijes de bezoeker aankeken. In de vakliteratuur zal men weinig over de herkomst van dit porcelein aantreffen, de officiële keramische wetenschap beschouwt blijkbaar de hondjes als ordinair bazaargoed, niet waardig om au serieux te worden genomen. Maar toch is het de moeite waard om na te gaan in welke tijd en op welke wijze de talloze, zelfs ontelbare porceleinen hondjes in ons land zijn gekomen. Des te meer reden is daartoe omdat de antiquairs de aandacht op de beeldjes hebben gericht. Jonge kunstenaars, maar vooral onze zuiderburen zijn verzot op deze beelden van beeldjes en zij worden dus in snel tempo uit de woningen van onze Zeeuwse en Zuid-Hollandse havenplaatsen opgekocht om nu te pronk te worden gesteld in de huizen van hen, die méér in de hondjes zien, dan de oorspronkelijke bezitters.

Welnu dan. Onder de regering van koningin Victoria van Engeland heerste een streng regiem. Victoria, prim, zoals Engelse dames dat konden zijn, legde haar strenge en ingetogen levensopvatting op aan al haar onderdanen. En dezen, gehoorzaam en volgzaam ten opzichte van de hooggezeten vorstin, kwamen die wetgeving en de gegeven bevelen consciëntieus na. En zo werden, ongeveer 120 jaar geleden, in geheel Engeland alle deuren gesloten van de huisjes van plezier, waarvan er zovele in de havensteden vertier brachten en attractief waren voor vreemdelingen en landgenoten. Zeelieden die, na de lange reizen, die in dat tijdvak hun schepen maakten, vanouds bekende adressen bezochten om vroegere kennismaking te vernieuwen, zagen de huizen gesloten. Tot grote teleurstelling van hen en niet minder van die van de bewoonsters. Maar, liefde maakt vindingrijk. En zo gingen de meisjes van

die gesloten en verboden huisjes omschakelen op een nieuw beroep. Een vestigingswet bestond nog niet en voor het oprichten van een nieuw bedrijf werd geen eis van vakbekwaamheid of financiële draagkracht gesteld. Als spécialités de ces maisons werden daar nu verkocht de keramische producten van de pottbakkerijen, die voornamelijk waren gevestigd in Stratfordshire in Midden-Engeland. Het was voor de winkeliersters niet nodig grote voorraden aan te leggen, simpelweg zetten zij op de vensterbank twee hondjes. Stonden die met de koppen naar de straatzijde geëtaled, dan wist de bezoeker dat hij welkom was. Stonden zij met hun koppen naar binnen gekeerd, dan was er reeds een klant en deed de bezoeker beter zich naar een ander winkeltje te begeven. Velen werden vertederd door de aanblik van de hondjes en menig vertrekkende bezoeker nam een paar mee. Zo kwamen zij aan boord van zijn schip mee naar huis als een reis-souvenir. Ontelbare hondjes zijn op deze wijze van overzee te Rotterdam en in Zeeland terecht gekomen. Per stel betaalde men er een pond voor. Maar voor deze prijs zijn ze nu niet meer te koop! De zeeman wachtte zich wel de herkomst te vertellen; voor de begiftigde hadden deze beeldjes de charme vanuit een ver land te komen en zo werden deze hondjes uit Stratfordshire in menig Rotterdams huisgezin een begeerd pronkstuk.